

Кафедра управління та адміністрування

Схвалено:

На засіданні кафедри управління та
адміністрування

Протокол № 9 від 18 червня 2024 р.

Завідувач
кафедри

Юлія Малащенко

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХУВАННЯ»

Спеціальності: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціалізація: _____

Кременчук, 2024

Розробники силябусу навчальної дисципліни:

Малашенко Юлія Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри управління та адміністрування

Єфременко Аліна Григорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування

Викладач:

Малашенко Юлія Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри управління та адміністрування

Силябус розглянуто на засіданні кафедри управління та адміністрування
Протокол № 9 від «18» червня 2024р.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	«Страхування»
Шифр та назва спеціальності	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	5 кредитів / 150 год Лекції: 42 Практичні заняття: 28 Самостійна робота студентів: 80
Терміни вивчення дисципліни	6 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	

2. Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Малашенко Юлія Анатоліївна	
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	
Посада	доцент кафедри управління та адміністрування
Контактна інформація викладача:	
E-mail	malashenko@ki-maup.com.ua
Контактний тел.:	+380986328925
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача	

3. Анотація курсу

Дисципліна «Страхування» передбачає оволодіння знаннями та практичними навичками щодо страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, функціонування та аналізу страхового ринку, організації роботи страхових компаній, умов надання страхових послуг з основних видів особистого, майнового страхування та страхування відповідальності.

Метою вивчення дисципліни «Страхування» є оволодіння теорією і практикою страхування, послідовне формування у студентів знань страхового ринку, набуття навиків фінансово-економічної роботи у сфері страхування, вивчення особливостей функціонування страхових організацій в умовах ринку, умов встановлення страхових тарифів, що дасть змогу ефективно використовувати страхування як механізм зниження ризиків у практичній діяльності.

Предметом дисципліни «Страхування» є економічні відносини, що складаються у процесі передачі юридичними і фізичними особами за певну плату ризику матеріальних і фінансових втрат спеціалізованої організації, яка в разі настання обумовленої в договорі (полісі) події здійснює відповідні грошові виплати потерпілим.

Пререквізити:

Для успішного засвоєння курсу необхідні знання з дисциплін «Вступ до спеціальності», «Фінанси, гроші та кредит» та «Банківська система»

Постреквізити:

Знання та вміння, отримані в процесі вивчення курсу, є основою для успішного опанування таких дисциплін професійного циклу: «Фінансовий ринок», «Страхові послуги» та інших.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування».

Загальні компетентності	ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Спеціальні компетентності	СК3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
	СК8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
Результати навчання	ПР 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
	ПР 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
	ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

5. Зміст навчальної дисципліни та розподіл бюджету часу

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи страхування

Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування

1.Необхідність страхового захисту та його форми. 2.Суть страхування як економічної категорії та його специфічні ознаки. 3.Принципи страхування. 4. Функції страхування. 5.Роль та значення страхування в системі економічних відносин.

Тема 2. Класифікація страхування

1. Основні підходи до класифікації страхування. 2. Класифікація страхування за об'єктами: галузі, підгалузі і види страхування. 3.Форми проведення страхування. Порівняльна характеристика обов'язкового і добровільного страхування. 4. Системи страхування та франшизи

Тема 3. Страхові ризики та їх оцінка

1. Поняття та економічна суть страхових ризиків. 2. Класифікація та оцінка ризиків у страхуванні. 3. Управління страховими ризиками.

Змістовний модуль 2. Страховий ринок

Тема 4. Страховий ринок

1. Поняття страхового ринку та його структура. 2. Страхові посередники, їх роль на страховому ринку. 3. Стан, проблеми і перспективи розвитку страхового ринку в Україні. 4. Маркетинг у страхуванні. 5.Договір страхування: поняття, основні умови та його зміст.

Тема 5. Страхова організація

1. Організаційні форми страховиків. 2. Структура страхових компаній. 3. Об'єднання страховиків та їхні функції.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

1. Необхідність, мета та значення державного регулювання страхової діяльності. 2. Реалізація державної політики у сфері страхування. 3. Система державного нагляду за страховою діяльністю в Україні. 4. Контроль за діяльністю страховиків. Порядок ліцензування та реєстрації.

Змістовний модуль 3. Види страхової діяльності

Тема 7. Особисте страхування

1. Економічний зміст та класифікація особистого страхування. 2. Страхування життя. 3. Страхування від нещасних випадків. 4. Медичне страхування і його розвиток в Україні.

Тема 8. Страхування майна

1. Загальна характеристика майнового страхування: економічний зміст, об'єкти та види страхування майна. 2. Основні умови та порядок страхування майна юридичних осіб. 3. Страхування транспортних засобів і вантажів. 4. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств. 5. Страхування майна громадян.

Тема 9. Страхування відповідальності

1. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності. 2. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. 3. Страхування відповідальності перевізників. 4. Страхування професійної відповідальності. 5. Страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту. 6. Страхування відповідальності за нанесення екологічних збитків (екологічне страхування). 7. Інші види страхування відповідальності.

Тема 10. Перестраховування і співстраховування

1. Необхідність та значення перестраховування. 2. Сутність перестраховування та його розвиток в Україні. 3. Методи перестраховування. 4. Форми проведення перестраховувальних операцій. 5. Співстраховування та механізм його застосування

Змістовний модуль 4. Фінансова діяльність страховика

Тема 11. Доходи, витрати та прибуток страховика

1. Особливості фінансово - економічної діяльності страховика. 2. Склад та економічний зміст доходів страховика. 3. Склад та економічний зміст витрат страховика. 4. Фінансові результати страховика. 5. Оподаткування страховиків.

Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії

1. Поняття фінансової надійності страховика. 2. Умови забезпечення платоспроможності страховика. 3. Страхові резерви та порядок їх формування. 4. Оцінка фінансового стану страховика

Таблиця бюджету навчального часу (год)

Тема / завдання	Бюджет навчального часу (год)		
	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента
Модуль 1			
Тема 1.	2	2	5
Тема 2.	4	2	5
Тема 3.	4	2	8
Підсумковий модульний контроль		1	
Модуль 2			
Тема 4.	4	2	6
Тема 5	2	2	5
Тема 6	2	2	5
Підсумковий модульний контроль		1	
Модуль 3			
Тема 7	4	2	8
Тема 8	4	2	8
Тема 9	4	2	8

Тема 10	4	2	8
Підсумковий модульний контроль		1	
Модуль 4			
Тема 11	4	2	7
Тема 12	4	2	7
Підсумковий модульний контроль		1	
Всього годин:	42	28	80

6. Методи навчання та система оцінювання

Лекційні та практичні заняття проводяться у аудиторіях Інституту та/або з використанням технологій дистанційного навчання на платформі Zoom за допомогою поєднання різних форм та методів навчання.

Проблемно-орієнтовані лекції: кожна лекція починається з постановки практичної проблеми, яка вирішується протягом заняття.

Практичні заняття: студенти працюють індивідуально або в малих групах над складанням страхових документів, розраховують страхові показники, розв'язують практичні ситуації.

Робота з інформаційними джерелами: студенти мають вивчати базову і додаткову літературу, страхову документацію, законодавчу базу, періодичні видання та професійні Інтернет-ресурси.

Самостійне опрацювання тем: вивчення окремих тем або додаткових аспектів дисципліни, які винесені на самостійне опрацювання згідно з навчальною програмою.

Підготовка до контрольних заходів: систематична підготовка до всіх видів поточного та підсумкового контролю, включаючи модульні контрольні роботи, екзамен.

Науково-дослідна робота (за бажанням): Участь у роботі наукових гуртків, підготовка доповідей для студентських конференцій, написання тез або статей.

Таблиця розподілу балів (Екзамен)

Тема/завдання	Робота на практ./семінар. занятті	Самостійна робота	Іспит	Всього
Модуль I				
Тема 1.	2	1		3
Тема 2.	2	1		3
Тема 3.	3	1		4
Модульна контрольна робота	5			5
Разом за I модуль	12	3		15
Модуль II				
Тема 4.	2	1		3
Тема 5	2	1		3
Тема 6	3	1		4
Модульна контрольна робота	5			5
Разом за II модуль	12	3		15
Модуль III				
Тема 7	2	1		3
Тема 8	1	1		2
Тема 9	1	1		2

Тема 10	2	1		3
Модульна контрольна робота	5			5
Разом за III модуль	11	4		15
	Модуль IV			
Тема 11	4	1		5
Тема 12	4	1		5
Модульна контрольна робота	5			5
Разом за IV модуль	13	2		15
Екзамен			40	40
Загальна кількість балів				100

До екзамену допускаються студенти, які виконали усі види робіт, передбачені навчальним планом. Підсумкова оцінка з дисципліни складається з двох складових: стартової (заходи поточного контролю, максимум 60 балів) та екзаменаційної (завдання на іспиті, максимум 40 балів).

Система оцінювання та вимоги.

Система оцінювання для такої дисципліни побудована так, щоб максимально заохочувати активну роботу студентів протягом усього курсу. Вона повинна об'єктивно відображати як теоретичні знання студента, так і, що найважливіше, його практичні навички.

Робота на практичних заняттях оцінюється за активністю, правильністю виконання завдань та здатністю пояснити свої дії.

Самостійна робота включає опрацювання додаткових матеріалів та виконання невеликих домашніх завдань (напр., складання калькуляцій, облікових регістрів, форм фінансової звітності та аудиторських документів).

Модульна контрольна робота складається з теоретичного тесту та практичного завдання.

Іспит передбачає відповіді на теоретичні питання (у вигляді тестових завдань) та розв'язання комплексної практичної задачі

7. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, комп'ютери, системи он-лайн тестування, платформа дистанційного навчання.

8. Політика курсу:

Відвідування: Обов'язковим є відвідування практичних занять, оскільки на них формуються ключові навички. Пропуски відпрацьовуються в індивідуальному порядку.

Дедлайни: Роботи, здані після встановленого терміну без поважної причини, оцінюються зі зниженням балу (мінус 20% за кожен тиждень прострочення).

Академічна доброчесність: Очікується, що всі роботи будуть виконані самостійно. Копіювання коду без розуміння його роботи та посилання на джерело розцінюється як плагіат і призводить до анулювання роботи.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
68 - 74	D	задовільно	
60 - 67	E		

35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення навчальної дисципліни.

Навчально-методичний супровід дисципліни це сукупність усіх навчальних і методичних матеріалів, які використовуються для викладання курсу.

10. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Баранов А. Л., Баранова О. В. Деякі особливості державного регулювання страхового ринку України в умовах воєнного стану. Фінанси України. 2022. № 7. С. 95-114.
2. Бурмінова М., Зоря С. Накопичувальне страхування життя. Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 09 листопада 2023 року). Полтава, 2023. С. 36–37.
3. Господарський Кодекс України / Відомості Верховної ради України від 16 січ. 2003 р., № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
4. Зоря О.П., Зоря С.П., Капаєва Л.М. Теоретико-методологічні засади страхування інвестиційних ризиків у системі управління ними. Інфраструктура ринку. 2022. № 69. URL: <http://www.marketinfr.od.ua/uk/69-2022>.
5. Конопліна Ю.С. Система соціального страхування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. - Суми: Університетська книга. - 2023 р. - 256 с
6. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. - 307с. <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/80338856-01e5-4c63-bab1-57c0afa921f1/content>
7. Мельничук, Ю. М. Системи пенсійного страхування – напрямок соціального захисту населення. Фінансово-кредитний механізм розвитку економіки та соціальної сфери : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (9 груд. 2021 р.). Кропивницький : Ексклюзив-Систем, 2021. С. 69–71. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16407>
8. Олійник В.М. Економіко-математичне моделювання в розвитку страхування та управлінні страховими тарифами. Монографія. Суми: Університетська книга. 2023 р. 366 с.
9. Онишко С.В., Богріновцева Л.М., Ключка О. В. Трансформація страхового ринку України в умовах сьогодення. Інтернаука. Серія: Економічні науки. 2023. №9. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-9-9147>
10. Про страхування: Закон України від 7 бер. 1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
11. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 01.07.2004 р. № 1961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15#Text>
12. Сосновська О.О. Страхування: навчальний посібник. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
13. Страхові послуги: практикум для студентів економічних спеціальностей першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Одеса : ОНУ, 2021. 108 с. ISBN 978–617–689–432–2 <https://www.astroprint.ua/en/news/292>

14. Чуницька І.І., Богріновцева Л.М. Особливості діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України в умовах воєнного стану. Інфраструктура ринку.2023. Вип. 71. С. 251- 258. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/46.pdf

Додаткова:

1. Горулько Л., Зоря С. Страховий ринок України в умовах воєнного стану. Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 09 листопада 2023 року). Полтава, 2023. С. 70–72.
2. Журавка О. С. , Бухтіарова О.М., Пахненко О.М. Страхування : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2020. – 350 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/76863/1/Zhuravka_strakhuvannia.pdf;jsessionid=5FD9D97D6895A6EBB09E50867387BAC2
3. Заволока Ю. М., Єфременко А. Г., Малащенко Ю. А. Особливості функціонування страхового ринку України в умовах сучасної цифрової трансформації. Економіка та держава. 2020. № 6. С. 102- 106.
4. Зоря О.П., Зоря С.П., Мауер Д. Р. Роль страхування у системі забезпечення продовольчої та економічної безпеки у період воєнного стану в Україні. Цифрова економіка та економічна безпека. 2022. Випуск 3(03). URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/105/97> DOI: 10.32782/dees.3-7.
5. Зоря С. П., Ромаш Д. В. Диджиталізація страхового ринку України. Економіка, фінанси, банківська справа та освіта: актуальні питання розвитку, досягнення та інновації : матеріали ІХ Інтернет-конференції (Одеса, 4-5 квітня 2024 р.) / за ред. д-ра екон. наук, проф. Д. В. Завадської. Одеса: ОНЕУ, 2024. С. 194–196.
6. Конкурентоспроможність страхового ринку України в умовах активізації глобалізаційних процесів : кол. монографія / за матеріалами праць наукової групи і науковою редакцією д-ра екон. наук, проф. Л. В. Шірінян. – Київ : Ліра-К, 2020. – 404 с. <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/30994>
7. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. - Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с. (Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси»)
8. Insurance 2030 – The impact of AI on the future of insurance. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/ourinsights/insurance-2030-the-impact-of-ai-on-the-future-of-insurance#/>
9. United States (US) General Insurance Market Size and Trends by Line of Business, Distribution, Competitive Landscape and Forecast to 2027. GLOBALDATA. URL: <https://www.globaldata.com/store/report/usa-general-insurance-market-analysis>

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – офіційний сайт Державної служби статистики України
2. <http://forinsurer.com/> – офіційний сайт Інтернет-журналу Forinsurer.
3. <http://uainsur.com/> – офіційний сайт Ліги страхових організацій України.
4. <https://mof.gov.ua/uk/> – офіційний сайт Міністерства фінансів України.
5. <http://www.bank.gov.ua> – офіційний сайт Національного банку України.
6. <http://nssmc.gov.ua> – офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
7. <http://fspu.com.ua/> – офіційний сайт Федерації страхових посередників України.

